

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Матилда Иванова Александрова

относно дисертационен труд за присъждане на ОНС „доктор“ по професионално направление 3.7 „Администрация и управление“, научна специалност „Икономика и управление (индустрия)“ на тема: „Проблеми на заетостта в промишлеността“, разработен от: **Гергана Крумова Йочева**

I. Обща характеристика на дисертационния труд

По процедурата за публична защита дисертантът Гергана Йочева е представила: дисертационен труд, автореферат, автобиография, копия на публикации по дисертационния труд и карта за изпълнение на количествените изисквания.

Представеният за становище дисертационен труд е с обем 320 стр., от които основен текст 257 стр. Използвани са 307 информационни източници, от които 264 на български език и 43 на други езици. Като обхват и съдържание източниците съответстват на проблематиката, разглеждана в дисертационния труд. Разработката съдържа подходящ илюстративен материал, обхващащ 61 фигури и 2 таблици. Към дисертационния труд има приложение от 35 стр., съдържащи 82 таблици с резултати от емпирично изследване.

Разработката е посветена на класическа за управленската наука и практика тема, а именно същността, особеностите и състоянието на заетостта в сектора на промишлеността, както и спецификите в нейното развитие в област Благоевград. Значимостта на темата се определя, от една страна, от идентифицирането на основните проблеми на заетостта, а от друга – от извеждането на правила, норми и показатели за анализ и оценка на заетостта в промишления сектор. Авторката правилно акцентира върху необходимостта от разработване на управленски модели за развитието на заетостта в промишлеността от гледна точка на превенцията на дългосрочната безработица, развитието на човешкия капитал, намаляването на регионалните различия по отношение на заетостта и други важни фактори в изследваната проблематика. Темата на дисертационния труд обаче е формулирана сравнително широко.

Дисертационният труд е структуриран в уводна част, три глави, заключение, използвана литература и приложения. Изведените изследователски въпроси представляват както теоретичен, така и практически интерес и са коректно аргументирани. Целта на

дисертационното изследване е насочена към идентифициране на характерните особености на ключови проблеми в заетостта, тяхното влияние върху развитието на промишлеността и предлагането на управленски модел за повишаване на заетостта в бизнес единиците от сектор „Промисленост“. Изследването има регионална насоченост, като обект на изследване е заетостта в област Благоевград. Предмет на изследването са проблемите в заетостта в промишления отрасъл на обл. Благоевград. За постигане на целта са изведени пет изследователски задачи, които последователно са решени в изложението.

II. Научни и научно-приложни резултати

В първа глава е представена спецификата на промишления отрасъл, влиянието на приватизацията в промишлеността и внедряването на иновации. На базата на анализ на български и международни източници са очертани основни характеристики и проблеми на промишления отрасъл, свързани главно с възможностите за повишаване на конкурентоспособността на предприятията, развитието на нови отрасли в стопанските сектори, постигане на баланс в отношенията работодател-работници и др. Втора глава обосновава същността и особеностите на заетостта в промишлеността. Подчертана е сложността на изследваната проблемна област, насочена към идентифицирането на система от показатели за анализ и оценка на влиянието на заетостта в промишления отрасъл. Поставен е акцент върху ясно изразената непосредствена зависимост на стопанските резултати в промишления сектор от състоянието на заетостта в него. В трета глава се оценява състоянието на заетостта в промишлеността в България и в частност обл. Благоевград за периода 2010-2019 г. Предложена е система от показатели, като е направена обосновка за техния избор.

Анализът на показателите е изведен като стратегическо направление за оценка на състоянието на пазара на труда, и на тяхна база е направен опит за оценяване на определени показатели за икономическото развитие. Изборът на показатели е аргументиран, но в същото време е ограничен от наличната статистическа информация и е подчинен на целта и задачите на дисертационното изследване. Положителна оценка заслужава отворения характер на предложената система, предполагаща допълване и усъвършенстване както на самите показатели, така и на методите за тяхното измерване. Емпиричният анализ на показателите е осъществен на две равнища – национално и регионално – като очертава определени тенденции на развитието на базата на обобщени натурални и стойностни показатели.

Изложението на дисертационния труд показва, че дисертантът Гергана Йочева е проучила задълбочено методологическите основи на изследваната проблематика. Изведени и групирани са няколко групи проблеми на заетостта в промишлеността, свързани с възнагражденията, подбора и квалификацията на човешките ресурси, с въвеждането на иновативно и модерно оборудване и с профила на заетите лица. Изследваният научен проблем е ясно разграничен, като обектът и предметът на изследването са целево формулирани. Представената разработка свидетелства за придобитите знания и умения от дисертанта да провежда самостоятелно научно-приложно изследване, като използва съвременни методи за емпиричен анализ и представяне на получените резултати. Избраният инструментариум е адаптиран според установените възможности за приложение на методите за постигане на конкретните изследователски задачи. Изведени са препоръки, определящи обща рамка, в която да се осъществява ефективен контрол на промишлените предприятия на регионално и национално равнище.

III. Основни приноси в дисертационния труд

В разработката могат да се открият следните основни научни и научно-приложни приноси.

- Обогатено е научното познание относно същността, характера и развитието на заетостта в промишления сектор в България. Очертани са проблемни области, касаещи заетостта в промишлеността, нуждаещи се от детайлизирано проучване.

- На базата на емпирична информация е получени нови резултати относно характерните особености на развитието заетостта в сектор „Промисленост“ на национално и регионално равнище.

- Разработен е и апробиран управленски модел на развитието на заетостта в промишлеността, като е взето под внимание влиянието на ключовите заинтересовани страни в този сектор.

Тези приноси могат да бъдат определени като опит за допълване и доразвиване на теорията и практиката на управлението на заетостта при фокус върху в сектор „Промисленост“.

IV. Автореферат и публикации по дисертационния труд

Авторефератът към дисертационния труд има оптимален обем и структура, като представя в стегнат вид основните постижения и получени резултати в разработката. Към дисертацията са приложени пет самостоятелни научни публикации, в т.ч. три статии в специализирани научни списания и два доклада, представени на научни форуми. Посочените публикации отразяват в значителна степен основните постижения на дисертационния труд.

V. Критични бележки, препоръки и въпроси

Към разработката могат да се отправят някои бележки и препоръки, които не намаляват нейните достойнства.

1) Някои формулировки се нуждаят от прецизиране. Например, в изследователската теза съдържа израза *„преодоляването и прилагането на подходящ управленски модел за устойчиво развитие на заетостта в промишлеността ще позволи...“*. Тук може би се има предвид преодоляването на ключовите проблеми за заетостта в изследвания сектор.

2) Предметът е формулиран прекалено широко: *„проблемите в заетостта в промишления отрасъл в обл. Благоевград и проучване на възможностите за повишаване на качеството на образование, квалификацията, практиките мотивацията на заетата работна ръка, както и подобряване на факторите, влияещи върху персонала“*. Тук се смесва предмета с конкретни задачи, свързани с провеждането на изследването и постигането на целта, както и търсени целеви резултати (възможности за подобряване влиянието на определени фактори върху работата на персонала).

3) Бих препоръчала в бъдещата си работа дисертантката да продължи усилията си по внедряване на изследователски практики за подпомагане на управленските решения относно заетостта в сектор „Промисленост“ в българската икономика.

VI. Заключение

В заключение считам, че представеният за защита дисертационен труд притежава необходимите качества и съответства на изискванията за присъждане на образователната и научна степен “доктор” – ЗРАСРБ (чл.6 ал.3), Правилника за приложение на ЗРАСРБ (чл.27) и Вътрешните правила за развитие на академичния състав в Югозападния университет „Неофит Рилски“ – Благоевград (чл.53). Имайки предвид горепосочените аргументи изразявам **положително становище**, като предлагам на уважаемото научно жури да присъди на **Гергана Крумова Йочева** образователна и научна степен “доктор” по професионално направление 3.7 „Администрация и управление“, научна специалност „Икономика и управление (индустрия)“.

16.09.2021 г.
Гр. София

Член на научното жури:.....
(проф. д-р М. Александрова)

EVALUATION STATEMENT

By Prof. Dr. Matilda Ivanova Alexandrova

Regarding a PhD Thesis submitted for awarding Educational and Scientific Degree “Doctor” by Professional Field 3.7 „Administration and Management“, Scientific Specialty „Economics and Management (Industry)“
Title of thesis: „**Problems of Employment in Manufacturing**“,
Submitted by: **Gergana Krumova Yocheva**

I. General overview of the PhD thesis

Following the procedure for public defense the dissertation author Gergana Yocheva has submitted: dissertation work, thesis resume, CV, copies of thesis-related publications, and Summary of fulfillment of PhD degree quantitative requirements.

The submitted thesis is developed on 320 pages of which 257 pages main text. A total of 307 information sources have been used, of which 264 in Bulgarian language and 43 in other languages. Regarding their thematic scope and content, these sources match the issues considered in the thesis. The dissertation benefits from appropriate illustrative material containing 61 figures and 2 tables. The thesis is annexed by 35 pages of appendix containing 82 tables with results from the empirical study.

The dissertation is devoted to a classical topic in management literature and practice, namely the nature, features, and status of employment in manufacturing sector as well as the specifics of its development in the District of Blagoevgrad. The significance of the topic chosen is determined, from one side, by the successful identification of major problems of employment, and from the other – by the derivation of rules, norms, and indicators for analysis and assessment of the employment in sector “Manufacturing”. The author correctly emphasizes on the necessity for development of managerial models focused on employment in manufacturing from the point of view of the prevention of long-term unemployment, human capital development, reduction of regional disparities in employment, and other important factors of the studied topic. The title of the PhD thesis however is formulated quite broadly.

The dissertation work is structured into introduction, three chapters, conclusions, referenced literature, and annexes. The derived research questions are of particular interest in both theoretical and practical dimension and are properly articulated. The goal of the dissertation thesis is oriented to the identification of characteristics of the key problems in employment, their impact on the development of manufacturing sector, and

the initiation of managerial model targeted in increasing the employment within the business units of Manufacturing sector. The study has a regional focus since the object of research is the employment in District of Blagoevgrad. The subject of the thesis are the problems in Manufacturing employment in Blagoevgrad region. For achieving this goal five research tasks are formulated and executed consecutively in the study.

II. Scientific and applied results

Chapter One presents the specifics of Manufacturing sector, the impact of privatization in industry, and the introduction of innovations. On the basis of analysis of Bulgarian and foreign literature sources the major characteristics and problems of Manufacturing sector are outlined in relation mainly to the opportunities for increasing the competitiveness of enterprises, development of new subsectors, achieving balances in the employer-employees relations, etc. Chapter Two is devoted to the nature and characteristics of employment in Manufacturing. The complexity of the studied area is underlined, oriented to the identification of a system of indicators for analysis and assessment of employment impacts within Manufacturing sector. Emphasis is put on the clear and immediate relation between the business results of Manufacturing sector and the status of its employment. Chapter Three presents an evaluation of the status of Manufacturing employment in Bulgaria and particularly, the District of Blagoevgrad, for the period 2010-2019. A system of indicators is suggested along with a justification of their choice.

The analysis of these indicators is derived within a strategic direction for assessment of labor market status, and on its basis an attempt to evaluate particular economic development indicators is made. The choice of indicators is justified and subjected to the goal and tasks of the dissertation work, however, limited by the availability of statistical information. The open character of the suggested system can be positively assessed as far as it assumes ongoing improvement, expansion, or replacement of the indicators as well as the methods for their measurement. The empirical analysis is performed at two levels – national and regional – and outlines particular tendencies of employment development using summary natural and monetary indicators.

The content of the dissertation undoubtedly reveals that the author Gergana Yocheva has explored comprehensively the methodological fundamentals of the studied matter. Several groups of problems in Manufacturing employment are derived in relation to the profile of the employees, their remuneration, selection, and qualification upgrade of human resources as well as the introduction of innovative and modern equipment. The explored scientific problem is clearly outlined and the

object and subject of the study are properly formulated. The submitted PhD thesis reveals the knowledge and skills developed by the author for conducting own scientific and applied study using contemporary methods for empirical research and presentation of achieved results. The chosen instrument is adapted according to the identified opportunities for targeted application of the methods for executing particular research tasks. Recommendations are derived regarding a general framework for regulating an effective control on the Manufacturing enterprises at regional and national level.

III. Annotation of contributions

The following contributions of the thesis may be outlined.

- The scientific knowledge is enriched in respect of the nature, characteristics, and the development of employment in the Manufacturing sector in Bulgaria. Problem areas are outlined concerning manufacturing employment, that need a detailed exploration.
- On the basis of empirical data new results are obtained regarding the specific characteristics of development of employment in Manufacturing sector at national and regional level.
- A managerial model for development of Manufacturing employment is suggested and probated, taking into account the influences of key stakeholders of this sector.

These contributions may be assessed as a trial for augmenting and enhancing the theory and practice of employment governance with a focus on sector “Manufacturing”.

IV. Thesis resume and publications related to dissertation

The Resume of the thesis is developed in optimal volume and structure and presents in a compact form the content, major achievements and results of the dissertation. Five single-author publications are attached to the submitted PhD thesis, of which three articles in specialized scientific journals and two papers presented at scientific forums. These publications reflect at significant degree the major results and achievements of the PhD thesis.

V. Critical notes, recommendations, and questions

Some remarks and recommendations can be put towards the dissertation, that does not devalue its achievements.

- 1) Some formulations require corrections. For example, the research thesis contains the following statements: *„overcoming and applying an appropriate managerial model for sustainable development of the*

employment in Manufacturing will allow... “. Here maybe the overcoming of key problems in employment is had in mind.

2) The subject is formulated too broadly: *„problems in employment in Manufacturing sector in the District of Blagoevgrad and a study of the options for enhancing the quality of education, qualification practices, motivation of employed as well as improving the impact of factors on employment“.* Here a mixture is observed between the subject itself and particular tasks to be executed during the study for achieving its goal, as well as targeted results (e.g. options for improving the impacts of particular factors influencing the operation of the personnel).

3) I would recommend that the author continues her efforts towards studying and implementation of research practices for supporting decision making concerning the employment in the Manufacturing sector of Bulgarian economy.

VI. Conclusions

In summary, my opinion is that the submitted PhD thesis contains the necessary research achievements and fulfils the requirements for granting the Educational and Scientific Degree “Doctor ” – Academic Staff Development Act (Art.6, Par.3), regulation for Implementation of ASDA (Art.27) and the Internal Rules for Development of the Academic Staff at “Neofit Rilsky” South-Western University of Blagoevgrad (Art.53). Having in mind the aforementioned arguments, my evaluation of the PhD thesis is **positive**, so I suggest to the PhD Exam Committee to grant **Gergana Krumova Yocheva** the Educational and Scientific Degree “Doctor”, Professional Field 3.7 „Administration and Management“, Scientific Specialty „Economics and Management (Industry)“.

16.09.2021
Sofia

Committee Member:.....
(Prof. Dr. Matilda Alexandrova)